

Primer učenja jezika na daljavo: Tečaj slovenskega, latvijskega in angleškega jezika po korakih

Distance Learning Foreign Language: Slovenian, Latvian and English Course in Short Steps

Lorena Mihelač

Šolski center Novo mesto, Srednja šola Metlika

Povzetek

Članek predstavlja potek jezikovnega projekta »Tečaj slovenskega, latvijskega in angleškega jezika po korakih«, ki je bil sestavni del Comenius bilateralnega projekta »The applicability of the school subjects in the student's real life« od leta 2010 do 2012. Projekt je nastal kot posledica neobstoječih tečajev, učbenikov in slovarjev za učenje latvijskega jezika v Sloveniji in prav tako obratno, slovenskega jezika v Latviji. Glede na zahteve bilateralnega projekta »The applicability of the school subjects in the student's real life«, kjer je med ostalim tudi dokaj velik poudarek na učenju jezikov, sta se obe sodelujoči šoli, v posvetovanju z Nacionalnimi agencijami za Comenius projekte odločili, da bosta predlagali lastni slovensko-latvijsko-angleški slovar in tečaj jezika za dijake in učitelje, sodelujoče v Comenius projektu. Posebnost projekta je, da sloni na uporabi treh jezikov (slovenski, latvijski in angleški), katerih učenje se prepleta v tradicionalni (pisni) obliki in v sodobni obliki z uporabo modernih tehnologij.

Ključne besede: Comenius bilateralni projekt, jezikovni projekt, učenje jezika na daljavo, IKT

Abstract

The paper represents an example of distance learning of foreign language in the language project »Slovenian, Latvian and English course in short steps«, which was a part of the Comenius bilateral project »The applicability of the school subjects in the student's real life« from 2010 till 2012. The language project has began at the same time as the bilateral Comenius project, in 2010, when the partners from Slovenia and Latvia has found out, that there is no language course as no text book or dictionary, which could help the students and the teachers involved in the Comenius project to learn slovenian or latvian language. Therefore, the project has been developed because of the non existing text books, dictionaries and courses to

learn latvian language in Slovenia and slovenian language in Latvia as well. Regarding the special requirements of the Comenius bilateral project »The applicability of the school subjects in the student's real life«, where the emphasis is among other on learning foreign languages, the partners have decided to offer their own text book, dictionary and a language course for all the students and teachers involved in the Comenius project. A peculiarity of the language project »Slovenian, Latvian and English course in short steps« is, that it is based on the use of three languages, slovenian, latvian and english language, which are learned in the traditional way (written) and modern way, using moder ICT technology.

Keywords: Comenius bilateral project, language project, distance learning foreign language, ICT

1 Tečaj slovenskega, latvijskega in angleškega jezika po korakih: projekt v projektu

Članek predstavlja potek učenja tujega jezika na daljavo v jezikovnem projektu »Tečaj slovenskega, latvijskega in angleškega jezika po korakih« (»Slovenian, Latvian and English course in short steps«), ki je bil sestavni del Comenius bilateralnega projekta »The applicability of the school subjects in the student's real life« od leta 2010 do 2012.

Začetek jezikovnega projekta sega v same začetke bilateralnega Comenius projekta, leta 2010, ko sta sodelujoči šoli, Srednja šola Metlika¹ iz Slovenije ter splošna gimnazija »Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola« iz Latvije ugotovili, da ni nobenega jezikovnega tečaja in prav tako ne slovarja ali učbenika, ki bi sodelujočim dijakom ter učiteljem pomagal naučiti se slovenskega oziroma latvijskega jezika. Projekt je torej nastal kot posledica neobstojećih učbenikov, slovarjev in tečajev za latvijski jezik v Sloveniji in prav tako obratno, za slovenski jezik v Latviji.

Glede na zahteve bilateralnega projekta »The applicability of the school subjects in the student's real life«, kjer je med ostalim tudi dokaj velik poudarek na učenju jezikov, sta se obe šoli, oz. oba koordinatorja, v posvetovanju z Nacionalnimi agencijami za Comenius projekte v Sloveniji in Latviji odločili, da bosta predlagali lastni slovensko-latvijsko-angleški slovar in tečaj jezika za dijake in učitelje, sodelujoče v Comenius projektu.

Posebnost projekta je, da sloni na učenju treh jezikov hkrati (slovenski, latvijski in angleški), katerih učenje se prepleta v tradicionalni (pisni) obliki in v sodobni obliki z uporabo modernih tehnologij. Ker slovenski jezik in latvijski jezik sodita v skupino zelo malo razširjenih jezikov in ker nimata veliko skupnih elementov, sta se šoli odločili za angleški jezik kot glavnim jezikom pri komunikaciji. Za uporabo sodobne tehnologije (uporaba spletne strani, spletne učilnice, uporaba različnih aplikacij, uporaba elektronske pošte, video konferenc, Skype-a ...) sta se šoli odločili zaradi specifičnega načina učenja, ki naj bi potekalo na daljavo.

---

¹ Srednja šola Metlika je sestavni del Šolskega centra Novo mesto in izobražuje po programu predšolska vzgoja bodoče pomočnike vzgojiteljev predšolskih otrok (opomba avtorja).

2 Cilji in metodologija jezikovnega projekta »Tečaj slovenskega, latvijskega in angleškega jezika po korakih«

Srednja šola Metlika ter latvijska splošna gimnazija »Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskola« iz Nerete sta si zastavili na samem začetku projekta splošne in specifične cilje ter metodologijo, ki naj bi bila uporabljena v projektu. Pri tem sta upoštevali predvsem potrebe slovenskih in latvijskih dijakov ter njihovih učiteljev:

- a) učenje slovenskega in latvijskega jezika,
- b) razvoj komunikacijskih veščin (slovenski, latvijski in angleški jezik),
- c) spoznavanje slovenske in latvijske kulture,
- d) utrjevanje in nadgradnja angleškega jezika,
- e) aktivno sodelovanje udeležencev v projektu skozi izdelavo tradicionalnega pisnega in sodobnega e-materiala za učenje slovenskega in latvijskega jezika,
- f) priprava in integracija gostujoče latvijske dijakinje na Srednji šoli Metlika s pomočjo pridobljenih materialov za učenje slovenskega/latvijskega jezika²,
- g) smiselna uporaba sodobne IKT tehnologije pri aktivnem učenju tujega jezika.

Šoli sta razmišljali tudi o splošnih in specifičnih ciljih jezikovnega projekta. Za splošne cilje sta si zastavili:

- a) spoznavanje in učenje slovenskega/ latvijskega jezika in
- b) utrjevanje angleškega jezika ter nadgrajevanje komunikacijskih veščin na področju angleškega jezika.

Za specifične cilje v projektu sta si zastavili:

- a) učenje jezika z uporabo IKT tehnologije (uporaba spletnih aplikacij, uporaba spletne učilnice, uporaba IKT table, računalnika, digitalne video kamere, digitalnega fotoaparata, ...),
- b) učenje jezika skozi aktivno sodelovanje v oblikovanju jezikovnega tečaja/slovarja/učbenika,
- c) spoznavanje kulture skozi aktivno udeležbo v projektu (spoznavanje običajev, navad, šeg, značilnosti držav, ...),
- d) integracija v tujo družbo, ter
- e) učenje tujega jezika kot alternativne možnosti za pridobitev zaposlitve na evropskem trgu dela.

Na podlagi splošnih in specifičnih ciljev sta se šoli dogovorili tudi o metodologiji, ki naj bi jo uporabili v projektu:

- a) izbiranje ustreznih besed/fraz,
- b) izbiranje vsakdanjih življenjskih položajev, katerim je lahko izpostavljen vsak posameznik,

---

² Latvijska dijakinja Viktorija Patupa je gostovala v sklopu Comenius individualne mobilnosti na Srednji šoli Metlika od septembra do decembra 2011 (opomba avtorja).

- c) istočasno delo slovenskega in latvijskega partnerja na učnih vsebinah (enotah) za potrebe jezikovnega tečaja, učbenika in slovarja,
- d) implementacija pridobljenega pisnega in video materiala v slovarju/učnih enotah in tečaju v šolskem kurikulumu (tuji jezik),
- f) implementacija sodobne tehnologije, od začetne do sklepne faze pri učenju slovenskega in latvijskega jezika (uporaba IKT table, računalnika, digitalne kamere, digitalnega fotoaparata, uporaba posebnih aplikacij, aplikativnih pri učenju tujega jezika, kot so npr. Hot potatoes, Moodle – kviz, Quizlet, križanke, preverjanja znanja, ClassTools.Net ter uporaba videokonference in Skype-a pri učenju in utrjevanju slovenskega/latvijskega/angleškega jezika),
- g) razširitev projekta v sklepni fazi na metodo »Učim se jezika, ko pojem« (učenje jezika preko enostavnih otroških/ljudskih/ponarodelih pesmic) z uporabo sodobne tehnologije (Skype-a, Arnes videokonferenca, video posnetki, mp3 posnetki, karaoke ...),
- h) evaluacija posameznih dejavnosti in spremljanje projekta,
- i) diseminacija projekta (spletna stran za jezikovni projekt, baza EST, predstavitev projekta na konferencah, objava pridobljenih rezultatov v različnih člankih, prispevkih ipd.).

3 Učenje tujega jezika na daljavo s pomočjo sodobne tehnologije

Obe šoli sta v jezikovnem projektu uporabili dokaj inovacijski pristop, ki sloni na učenju tujega jezika preko *zvoka*, ki ga določen jezik ustvarja in ki naj bi bil posredovan s pomočjo video posnetka. Šoli sta bila namreč mnenja, da se učenje tujega jezika dogaja najprej skozi *poslušanje jezika* – kako zveni, oz. kakšna barva, intonacija, oziroma poudarki ipd. se ustvarjajo pri govorjenju nekega jezika.³

Ker sta obe šoli želeli pokazati tudi določene življenjske situacije, sta se odločili za snemanje video posnetkov najbolj uporabnih fraz/besed in vsakdanjih situacij, s katerimi se srečuje posameznik.

Odločitev o snemanju video posnetkov izhaja tudi iz prepričanja obeh šol:

- a) da bi bila ciljna skupina lahko bistveno mlajša, kot so sedanji udeleženci (npr. predšolski otroci), kjer je bistveno hitro usvajanje jezika preko nezahtevnih učnih metod, ki temeljijo predvsem na vizualnem/avditivnem pristopu in
- b) da bi bila ciljna skupina lahko tudi bistveno starejša, kot so sedanji udeleženci, npr. tretja generacija (upokojenci) ali iskalci dela na evropskem trgu dela.

Po izdelavi učnih enot in slovenskega–latvijskega–angleškega slovarja in njihovi objavi na spletni strani projekta <https://sites.google.com/site/slovtjecajjezikapokorakih>, je sledilo snemanje različnih video posnetkov s strani slovenskih in latvijskih dijakov pod vodstvom njihovih mentorjev/koordinatorjev. Snemanje teh video posnetkov je bilo zelo zahtevno delo,

---

³ Glej raziskave na področju učenja tujega jezika s pomočjo zvoka: Ferguson, C. A., Farwell, C.B. (1975). Words and Sounds in Early language Acquisition. *Language*, 51, 419-439; Goldin, S. (2003). *The resilience of language : what gesture creation in deaf children can tell us about how all children learn language*. New York: Psychology Press.

ker je vključevalo hkratno uporabo dveh jezikov, snemanje določenih življenjskih situacij oz. besed/ fraz na enem od jezikov, katerega naj bi se udeleženci naučili (slovenski jezik za latvijske dijake ali latvijski jezik za slovenske dijake), in nato še prevod tega jezika (slovenski ali latvijski jezik) kot pisni zapis v video posnetku. Pri odpravljanju napak pri video posnetkih je ključna bila sodobna tehnologija, kot je uporaba elektronske pošte, video konferenc oz. uporaba Skype-a.

Po skoraj enoletnem obdobju intenzivnega snemanja video posnetkov sta šoli pridobili različne video posnetke z udeležbo slovenskih in latvijskih dijakov, ki so predstavljeni tudi na spletni strani jezikovnega projekta:

<https://sites.google.com/site/slovtjecajjezikapokorakih/video-course-slo---lv>.

Šoli sta v projektu uporabila tudi učenje tujega jezika s pomočjo *petja* enostavnih pesmic (otroških, ljudskih, ponarodelih ...). Odločitev o uporabi te metodologije sloni na prepričanju obeh šol, da je pri učenju tujega jezika potrebna motivacija, ki ima svoj izvor v ugodju, potrebi in obveznosti.⁴ Ker je ponavadi odziv posameznika na petje pesmic vezano za ugodje, sta se šoli odločili za uporabo pesmic kot eno od glavnih motivacijskih orodij pri učenju tujega jezika. Za uporabo pesmic pri učenju tujega jezika sta se šoli odločili tudi zaradi tega, ker sta ugotovili izjemno uporabnost pesmic pri učenju tujega jezika z nevro – lingvističnega vidika, ker pesmice aktivirajo obe hemisferi v možganih, ki so hkrati izpostavljene ne samo glasbi, ampak tudi besedilu.

Pri učenju tujega jezika s pomočjo pesmic sta se šoli odločili prav tako za snemanje video posnetkov, ker sta bila mnenja, da se s temi video posnetki omogoča:

- a) možnost neštete ponavljanja in poslušanja pesmice (glasbe in besedila),
- b) možnost učenja izgovorjave,
- c) možnost za multisenzorno spodbujanje,
- d) možnost večjega čustvenega doživljanja,
- e) možnost spoznavanja kulture nekega naroda (šege, navade, ...),
- f) možnost samostojnega učenja.

Pri izboru pesmic sta se šoli odločili, da uporabita pesmice, ki so prosto dostopne na spletu (YouTube) in hkrati tudi v pisni obliki, kot pesmarica. Na podlagi tega so nastali tudi naslednji video posnetki dosegljivi na spletni strani: <https://sites.google.com/site/slovtjecajjezikapokorakih/sing-and-learn-language>.

Tudi pri snemanju teh video posnetkov je sodobna tehnologija bila od ključnega pomena. Šoli sta uporabili elektronsko pošto, video konference in Skype, da bi pridobili povratno informacijo o tem, na kaj biti pozoren pri petju na tujem jeziku, katere so posebnosti tega jezika ipd.

4 Kako naprej po zaključku projekta?

Po zaključenem jezikovnem projektu in izteku Comenius bilateralnega projekta v juniju leta 2012, ter po pridobljenih ugotovitvah in rezultatih, sta šoli razmišljali o smernicah, kako nadaljevati projekt in kako ga razširiti:

---

⁴ Glej raziskave na področju motivacijske psihologije in metodologije učenja jezika, Ciliberti 1994, Schiefele and Rheinberg 1997 (opomba avtorja).

- a) vključitev bistveno mlajših udeležencev (npr. predšolskih otrok) in prav tako starejših udeležencev, ki jim učenje tujega jezika lahko predstavlja problem (npr. tretja generacija in iskalci zaposlitve na evropskem trgu dela),
- b) vključitev vseh tistih posameznikov, ki jih zanima učenje tujega jezika,
- c) apliciranje projekta na vseh stopnjah vzgojno-izobraževalnega procesa (od vrtca do univerze),
- d) še večja prosta dostopnost na spletnih straneh,
- e) apliciranje obstoječega projekta pri katerem koli učenju tujega jezika, glede na to, da so principi posredovanja znanja in učenja tujega jezika lahko popolnoma enaki,
- f) ponudba pridobljenega znanja in izkušenj drugim učiteljem tujih jezikov (na osnovnih in srednjih šol) v Sloveniji in v drugih državah Evropske unije, ki bi bili pripravljeni postaviti temelje novemu slovarju/učnim enotam/tečaju z uporabo iste metode, vendar z drugimi, predvsem manj razširjenimi jeziki,
- g) nadgrajevanje projekta z delovnimi nalogami v tradicionalni pisni in interaktivni e-obliki,
- h) še večji poudarek na učenju tujega jezika s pomočjo petja pesmic,
- i) implementacija jezikovnega projekta v šolskem kurikulu (učenje tujega jezika).

Literatura

- Ciliberti, A. (1994). Manuale di glottodidattica. Per una cultura dell'insegnamento linguistico. Firenze: La Nuova Italia.
- Ferguson, C. A., Farwell, C.B. (1975). Words and Sounds in Early language Acquisition. *Language*, 51, 419-439.
- Goldin, S. (2003). The resilience of language : what gesture creation in deaf children can tell us about how all children learn language. New York: Psychology Press.
- Schiefele, U., Rheinberg, F. (1997). Motivation and knowledge acquisition: Searching for mediating processes. V: M. L. Maehr, & P. R. Pintrich (Ur.). *Advances in motivation and achievement*, 11, 251–301.